

Viborg Kommune
Egeskovens Børnehave

PÆDAGOGISK LÆREPLAN 3-6 ÅR

Hjernen&Hjertet

RAMBOLL

Indholdsfortegnelse

1 INDLEDNING	3
1.1 Indledning	3
1.2 Værdier	4
1.3 Pædagogiske principper	5
1.4 Læringsforståelse	6
2 GENERELLE RAMMER FOR ARBEJDET MED DE SEKS LÆREPLANSTEMAER	8
2.1 DE OVERORDNEDE LÆRINGSMÅL	8
2.2 ARBEJDET MED LÆRINGSMÅL FOR BØRN MED SÆRLIGE BEHOV	9
2.3 ARBEJDET MED LÆRINGSMÅL FOR METODER OG AKTIVITETER TIL INKLUSION	10
2.4 ARBEJDET MED LÆRINGSMÅL FOR SPROGINDSATSEN	10
2.5 ARBEJDET MED OVERGANGE OG SAMMENHÆNG	11
2.6 METODER OG AKTIVITETER I ARBEJDET MED OVERGANGE OG SAMMENHÆNG	12
3 PRIORITERING, DOKUMENTATION OG EVALUERING AF ARBEJDET MED DE SEKS LÆREPLANSTEMAER	13
3.1 FAKTA OM INSTITUTIONEN	13
3.2 PRIORITERING - LÆREPLANER	13
3.3 VÆRKTØJER TIL DOKUMENTATION	14
3.4 METODER TIL EVALUERING	14
3.5 DAGTILBUDETS ANVENDELSE AF EVALUERING TIL UDVIKLING AF DEN PÆDAGOGISKE PRAKSIS	14
4 MÅLSÆTNINGER FOR DE ENKELTE LÆREPLANSTEMAER	16
4.1 ALSIDIG PERSONLIG UDVIKLING	16
4.2 SOCIALE KOMPETENCER	17
4.3 SPROGLIG UDVIKLING	18
4.4 KROP OG BEVÆGELSE	20
4.5 NATUR OG NATURFÆNOMENER	21
4.6 KULTURELLE UDTRYKSFORMER OG VÆRDIER	22
5 ARBEJDET MED ET GODT BØRNEMILJØ SOM EN INTEGRERET DEL AF DET PÆDAGOGISKE ARBEJDE	24
5.1 ARBEJDET MED ET GODT BØRNEMILJØ	24
5.2 ARBEJDET MED BØRNEMILJØVURDERINGER	25
6 AFSLUTNING	26

1 INDLEDNING

1.1 Indledning

Kommunens fastsatte indledning

Den pædagogiske læreplan skal ses som et arbejdsredskab til at kvalificere og dokumentere 0-6-åriges læring og udvikling. Vi har i Viborg Kommunes Dagtilbud særlig fokus på de læringsmiljøer, vi tilbyder børnene. Læreplanen skal sikre, at børnenes trivsel, udvikling og læring er i fokus, så børnene i samarbejde med forældre bliver rustet til at mestre de udfordringer, de møder. Læreplanen skal bruges som et dagligt, pædagogisk redskab til planlægning, refleksion, evaluering og dermed til udvikling af kvaliteten i de læringsmiljøer, vi tilbyder børnene.

I Dagtilbud i Viborg Kommune rettes blikket mod kerneopgaven – opgaven vi løser sammen til gavn for barnet. Når vi udarbejder den pædagogiske læreplan, skal vi have forståelse for kerneopgaven, og bevidstheden om, hvordan vi sammen løser opgaven, skal være indeholdt i de opstillede mål og tiltag.

Ledelsen bør sikre, at bestyrelsen får forelagt det arbejde, som ledelse og personale foretager i forbindelse med udarbejdelsen, godkendelsen, evalueringen og opfølgningen af den pædagogiske læreplan.

Denne pædagogiske læreplan er gældende for perioden 2017 til 2018.

Dagtilbuddets indledning

Du læser nu i Egeskovens Børnehus pædagogiske læreplan. Vores læreplan afstikker kursen og målene for vores for vores pædagogiske og didaktiske tilgang til det pædagogiske arbejde. Læreplanen beskriver bl.a. hvordan vi arbejder med de seks læreplanstemaer, børnemiljøet og ikke mindst de pædagogiske metoder vi anvender.

Den pædagogiske læreplan er et arbejdsredskab for det pædagogiske personale i børnehaven, men vi håber også at forældre, samarbejdspartnere og andre interessenter, kan finde inspiration og ikke mindst kunne se en rød tråd mellem intentionerne i læreplanen og det der rent faktisk sker i hverdagen i Egeskovens Børnehus.

God læselyst.

Illustration 1

1.2 Værdier

Kommunens fastsatte værdier

Værdisættet fra "Lys i øjnene" udgør det fælles grundlag for arbejdet med børn i Viborg Kommune:

- Ethvert barn er unikt og kompetent og skal mødes som sådan.
- Børn deltager aktivt i sunde fællesskaber. Derfor vil vi skabe sammenhæng og helhed i børns liv.
- Børn er forældrenes ansvar. Derfor samarbejder vi med forældrene om deres børns udvikling og trivsel.
- Børn møder engagerede og faglig kompetente voksne. Derfor anvender vi den viden, der virker.
- Alle arbejder målrettet med en sundhedsfremmende, forebyggende og tidlig indsats. Derfor har vi særligt fokus på det brede tværfaglige samarbejde i nærmiljøet.

Derudover er "Det Strategiske Hus" Viborg Kommunes samlede vision, mission og strategi for dagtilbud. Vi vil:

- Være anerkendende og fokusere på børnenes ressourcer.
- Understøtte læring i børnefællesskaber.

Dagtilbuddets værdier

Børn har brug for engagerede og ikke mindst fagligt kompetente voksne og derfor har vi i Egeskovens Børnehave valgt at alle fastansatte medarbejdere, så vidt det overhovedet er muligt, skal være uddannede pædagoger. Fagligheden kan efter vores opfattelse dog ikke stå alene og derfor har vi også fokus på hele tiden at skabe et miljø hvor det pædagogiske personale i Egeskovens Børnehus, er engagerede, glade, nysgerrige, legende, anerkendende og hjertevarme. Sammenholdt med fagligheden tror vi på at det giver et stærkt fundament for at skabe udvikling og trivsel for alle børn.

Alle børn (og deres forældre) er unikke og kompetente og derfor er vores møde med dem også gennemsyret af en grundlæggende respekt, hjertelighed og imødekommenhed.

Vi arbejder hele tiden på at skabe en kultur i Egeskovens Børnehave, som indbyder forældrene til et tæt samarbejde om at skabe det bedst mulige rammer for deres børns trivsel og udvikling i børnehaven.

I Egeskovens Børnehus arbejder vi løbende på at skabe sunde og aktive fællesskaber for børnene. Det gør vi f. eks. ved at skabe trygge og forudsigelige rammer for alle børn og tilgode muligheden for "fællesskabelse" i indretningen og i pædagogikken. Desuden bestræber vi os på at indgå i et tæt samarbejde med alle forældre, hvor vi inddrager dem i den fælles opgave det er at få alle børn inkluderet i fællesskaberne i og udenfor børnehavens regi. Derfor er forældreansvar og børnefællesskaber også et tilbagevendende tema på vores forældremøder.

1.3 Pædagogiske principper

Kommunens fastsatte pædagogiske principper

1. Princip: Det pædagogiske arbejde skal tilrettelægges, så det enkelte barn sikres den bedst mulige udvikling og læring i hele dets hverdag.
2. Princip: Der skal være fokus på at skabe de bedst mulige læringsmiljøer, hvor der tages hensyn til barnets perspektiv og det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø.
3. Princip: De professionelle guider alle børn i forhold til at opleve værdien af fællesskab.
4. Princip: Dialog og samarbejde med forældre og netværk er en naturlig del af arbejdet med at sikre børns trivsel og læring.
5. Princip: Der fremmes en kultur, hvor arbejdet med IT er en naturlig del af det daglige arbejde.

Dagtilbuddets pædagogiske principper

1. Princip: Alle børn er tilknyttet grupper med faste lokaler og faste pædagoger, således at vi sikre at alle børn på bedste vis bliver set og udfordret på rette niveau. I løbet af dagen veksles der mellem gruppetid, hvor børnene er i faste mindre grupper og perioder i løbet af dagen hvor børnene har mulighed for at lege og deltage i aktiviteter i større eller mindre grupper på tværs af alder.
2. Princip: Vi skaber med kærlighed, glæde, humor, faglighed, nysgerrighed og engagement et læringsmiljø hvor der i indretning og hele den pædagogiske tilgang tages afsæt i tryghed, nærhed, glæde og nysgerrighed. Og hvor barnets perspektiv og det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø er tænkt ind i alle læreplanstemaer og i den fysiske indretning.
3. Princip: Vi guider alle børn til at opleve værdien af fællesskab ved en del af dagen at arbejde i mindre grupper hvor der bliver lagt vægt på fællesskabet i de aktiviteter der planlægges og udføres. Desuden bruger vi Marte Meo til at understøtte børnenes sociale kompetencer så de har bedst mulige forudsætninger til at indgå i fællesskaberne i børnehaven
4. Princip: Vi bestræber os på at bruge forældrerådet som et aktiv der sammen med os kan skabe større engagement hos forældrene og få dem til at bakke op om at alle børn skal være en del af børnefællesskaberne. Vi laver i løbet af året forskellige arrangementer hvor forældrene har mulighed for at lære de øvrige børn og forældre bedre at kende.
5. Princip: Vi har bevidst valgt at være kritiske i forhold til brugen af IT i det daglige arbejde. Vi oplever at mange børn bruger meget tid med Ipads, telefoner, tv mv. og helt grundlæggende så tror vi på at selv om et barn først skulle blive introduceret for en Ipad i 6 års alderen, så tager det dem ganske kort tid at blive superbrugere. Vi bruger dog IT som et værktøj i nogle af vores pædagogiske aktiviteter, når vi synes det giver god mening og så bestræber vi os på at præsentere andre måder at bruge IT på end den der nok er fremherskende i børnenes øvrige hverdag.

1.4 Læringsforståelse

Kommunens fastsatte læringsforståelse

Jf. "Læreplaner og pædagogisk praksis - En vejledning til det pædagogiske personale i Dagtilbud":

Tidlig læring er centralt for udvikling af børns potentialer og kompetencer. Oplevelsen af tryghed og tillid er de bedste betingelser for læring og udvikling. Tilknytningen er af stor betydning for børns udviklings- og læringsprocesser.

Læring handler om dannelse og udvikling og er en forandringsproces, der fremmer tilegnelsen af nye kompetencer. Det er en proces, hvor barnet omformer og udvikler sin viden, forståelse og færdigheder.

Begreberne læring og udvikling går hånd i hånd. Barnet lærer, når det udvikler sig og udvikler sig, når det lærer. Begrebet læring kan også være et synonym for socialisering og/eller dannelse og knytter sig til barnets refleksion, handlinger og identitet.

En af de grundlæggende tanker bag den pædagogiske læreplan er, at hvert barn er medskabere af sin egen læring – en læring, som personalet skal støtte, guide og udfordre, hvad enten der er tale om planlagte aktiviteter eller spontant opståede situationer. Derfor har hele læringsmiljøet en betydning for børnenes udvikling og læring.

Ved læringsmiljø forstås bredt dagtilbuddets kultur og atmosfære, personalets rolle, de fysiske rammer, organiseringen og de metoder, der bliver brugt i de enkelte dagtilbud til at fremme børnenes læring.

Man kan også sige, at læring på en gang foregår i et spændingsfelt mellem det kognitive, psykodynamiske og samfundsmæssige – altså mellem barnets erkendelse, mestring, motivation, følelser og omgivelserne.

Dagtilbuddets læringsforståelse

I Egeskovens børnehus arbejder det pædagogiske personale hele tiden på at skabe trygge rammer for børnene, ved at være nærværende, indlevende, engagerede og have en respektfuld tilgang til alle børn, hvor vi både tilgodeser det enkelte barns behov og fællesskabet.

I vores pædagogiske praksis planlægger vi dage, uger og måneder frem, men vi er meget optagede af også at kunne afvige fra det planlagte for at kunne følge op på det, som børnene i nuet har interesse for. Som f.eks. når en gruppe er på vej i skoven og den planlagte aktivitet er at finde blade fra forskellige træer og undersøge hvilke træsorter de kommer fra og undersøger bladenes forskellige former og struktur mv. På vej ind i skoven opdager et par børn et stort dugfyldt edderkoppespind med en stor Korsedderkop i og alle børn fatter interesse for spindet og edderkoppen. Så giver vi os selvfølgelig tiden til at udforske og undres sammen med børnene, hvad mon den spiser?, hvor stor kan den blive? mv. også selvom det i sidste ende kan betyde at der bliver mindre tid til den planlagte aktivitet.

I Egeskovens Børnehus tror vi på at vi opnår den bedst mulige læring ved at veksle mellem at gå foran børnene og præsentere forskellige former for viden og fænomener for dem og ved siden af børnene og undres sammen med dem og understøtte deres forsøg på at begribe og give rum for en børneforståelse og udforskning af den forunderlige verden der omgiver os.

Illustration 2

2 GENERELLE RAMMER FOR ARBEJDET MED DE SEKS LÆREPLANSTEMAER

2.1 DE OVERORDNEDE LÆRINGSMÅL

Kommunens fastsatte overordnede læringsmål

For at børnene kan mestre eget liv og bliver robuste, har det jf. "Læreplaner og pædagogisk praksis - En vejledning til det pædagogiske personale i Dagtilbud" betydning, at:

- de professionelle gennem fællesskabet giver børnene mulighed for at lære at samarbejde og være en del af et struktureret og ustruktureret samvær
- de professionelle giver børnene mulighed for, at de kan mærke sig selv, sætte ord på følelser og behov
- de professionelle giver børnene mulighed for at tænke over egne handlinger og have omtanke for andre.

Disse almene kompetencer bliver udviklet i læringsmiljøer, hvor børn og voksne er sammen om aktiviteter, der stimulerer barnets sprog, motorik, viden om natur og naturfænomener samt kunst og kultur.

Jf. "Lys i øjnene" er det Byrådets mål:

- at børn bliver så dygtige, som de kan, trives og bliver livsduelige voksne. Det gør vi ved at inddrage og aktivere børnene i læringsprocessen og lade dem anskueliggøre den
- at børn, forældre og professionelle indgår i et forpligtende samarbejde. Det gør vi bl.a. ved at sætte ind på sprogområdet og herunder yde en særlig indsats for familier med flere sprog

Dagtilbuddets overordnede læringsmål

I Egeskovens Børnehus har vi fokus på at skabe tryghed for alle børn og vi tror på at barnet skal være trygt for at skabe god grobund for læring.

Vi bruger vi Marte Meo som et grundlæggende pædagogisk arbejdsredskab der gennemsyre hele vores pædagogiske praksis. Marte Meo hjælper os til at støtte barnets trivsel og udvikling i forhold til at sætte ord på både følelser og behov. Desuden understøtter vores arbejde med Marte Meo tilgangen også at børnene udvikler legekompetencer, som har stor betydning for børnenes evne til social interaktion.

I vores daglige pædagogiske praksis har vi stort fokus på at bruge sproget til at sætte ord på børnenes initiativer og handlinger og til at skabe en åbnende dialog med børnene, hvor vi skaber plads til deres iagttagelser, anskuelser og logikker. Det gør vi blandt andet ved at stille åbne spørgsmål som f.eks "hvad var det bedste du oplevede i skoven i dag?" hvor i mod det lukkede spørgsmål kunne være "var det sjovt at være i skoven i dag?"

Vi arbejder hele tiden på at fastholde og udvikle børnenes nysgerrige tilgang til verden ved også selv at have en nysgerrig tilgang til os selv som mennesker og fagpersoner, til børnene og til omverdenen.

I Egeskovens Børnehus er vi også bevidste om at såvel som at vi kan lære børnene meget, så kan børnene lære hinanden en masse og ikke mindst så kan børnene også lære os rigtig meget.

2.2 ARBEJDET MED LÆRINGSMÅL FOR BØRN MED SÆRLIGE BEHOV

Kommunens fastsatte læringsmål for børn med særlige behov

Jf. TOPI (Tidlig opsporing og indsats) arbejder vi ud fra tre grundlæggende værdier:

1. Barnets adfærd ses i den sociale kontekst, hvori barnet indgår. Fokus på barnets ressourcer og ikke dets mangler.
2. Forældrene er aktive samarbejdspartnere. Forældrene er en ressource.
3. Det tværfaglige professionelle samarbejde og de tværfaglige ressourcer vægtes højt. Der skabes fælles begreber og forståelse af hinandens praksis.

I forhold til børn, som viser tegn på mistvivsel, skal analysemodellen anvendes til at undersøge barnets signaler som grundlag for en tidlig indsats.

Dagtilbuddets læringsmål for børn med særlige behov

Vi har fokus på at sikre at børnene føler sig som en del af meningsfulde fællesskaber.

Ved behov arbejder vi med hjælpemidler der kan understøtte barnets trivsel såsom piktogrammer, dagbog mv.

Vi inddrager altid forældrene i løsningen af udfordringer omkring deres barn.

Barnets egne ideer og synsvinkler inddrages i videst mulig omfang i de tiltag der sættes i gang. Vi arbejder målrettet på at skabe en kultur, hvor alle føler sig værdsatte og hvor alle har en funktion i fællesskabet. Vi møder og anerkender barnet, som den person det er.

Vi anviser og guider barnet til, at indgå i sociale sammenhænge og hjælper barnet med, at udvikle sociale kompetencer.

De tiltag vi igangsætter er tilpasset det enkelte barn og målet er både at støtte barnet i at kunne begå sig i fællesskabet og også at tilpasse fællesskabet til at kunne rumme barnet.

Vi laver handleplaner for de børn der viser tegn på mistvivsel jf. TOPI og har fokus på fælles indsats og mål. Handleplanen laves som udgangspunkt i samarbejde med forældrene og de inddrages selvfølgelig også den videre proces.

Vi drøfter børnene og trivslen på teammøder, ved forældresamtaler, på personalemøder og fokusgruppemøder.

2.3 ARBEJDET MED LÆRINGSMÅL FOR METODER OG AKTIVITETER TIL INKLUSION

Dagtilbuddets metoder og aktiviteter til inklusion:

I Egeskovens Børnehus arbejder vi inkluderende ved at have fokus på det enkelte barns styrker, kompetencer og interesser og tage udgangspunkt i dem i bestræbelserne på at give alle børn en værdifuld plads i fællesskabet.

Vi bruger værktøjerne fra "fri for mobberi" til at skabe dialog med børnene om hvordan man er en god ven og til at styrke børnenes evne til at aflæse hinandens signaler, humør og reaktioner.

Vi bruger piktogrammer som et inklusionsunderstøttende værktøj, der gør at børn der kan have svært ved at overskue børnehaven dagen, med de skift og forskellige gøremål der er. Får bedre mulighed for at indgå og fungere i fællesskabets aktiviteter og være.

Vores dagsstruktur forsøger vi også at tilrettelægge, således at alle børn får de bedst mulige betingelser for at overskue og mestre deres deltagelse i børnehavelivet, på en måde hvor de oplever sig som en naturlig del af fællesskabet.

Desuden gør vi os overvejelser, når vi planlægger det pædagogiske indhold, om hvilke pædagogiske aktiviteter, gruppestørrelser mv. der er hensigtsmæssige at i gangsatte for at kunne skabe gode rammer for læring for alle børn.

2.4 ARBEJDET MED LÆRINGSMÅL FOR SPROGINDSATSEN

Kommunens fastsatte sprogindsats

Alle 3-årige skal sprogvurderes. Det anbefales, at de 3-årige - når vurderingen viser, at de har behov for en særlig eller fokuseret sprogindsats - revurderes ved en 5-årsscreening. Det er lederens ansvar at udføre sprogvurderingen og sætte en eventuel sprogindsats i værk. Til sprogvurderingen anvendes Rambølls modul, og den foretages af en pædagog i institutionen.

Dagtilbuddets sprogindsats

I Egeskovs Børnehus sprog vurderer vi alle 3 årige og vi bruger vurderingen til dels at blive klogere på om der er nogle generelle tendenser vi skal være opmærksomme på i tilrettelæggelsen af vores pædagogiske (og sproglige) indsats. Desuden giver sprog vurderingerne os en mulighed for tidligt at kunne sætte ind med en målrettet indsats til de børn der har sproglige udfordringer.

På baggrund af 3 års sprog vurderingen og vores øvrige iagttagelser omkring barnets sproglige udvikling, så udvælger vi de 5 årige børn, hvor vi mener at det giver mening at sprogscreenene. Vi plejer ca. at lave sprog vurdering på 20-40 % af de 5 årige.

I det daglige pædagogiske arbejde har vi stort fokus på at sætte ord på egne og børnenes initiativer (jf. Marte Meo) og på at have en åbnende dialog med børnene, som ligger op til at børnene reflektere og få lejlighed for at bruge sproget mest muligt. Eksempel på en opstart af en åbnende dialog kunne være "hvad har I lavet i skoven i dag?", som giver helt andre muligheder for at barnet kan komme på banen, i forhold til hvis spørgsmålet havde været et der kunne svares ja eller nej til.

Vi arbejder i perioder med nogle sproggrupper med 2-3 børn, der et par gange om ugen arbejder særligt intensivt med sprog i ca. en halv til en hel time pr. gang. Det kan være ved dialogisk læsning, forskellige brætspil mv.

Men vores primære opmærksomhed er på at understøtte børnenes sproglige udvikling i den daglige kommunikation og de pædagogiske aktiviteter.

2.5 ARBEJDET MED OVERGANGE OG SAMMENHÆNG

Kommunens fastsatte arbejde med overgange og sammenhæng

Det er Byrådets mål, at der er sammenhæng og helhed i børnenes liv. Det gør vi ved at arbejde systematisk med at skabe gode overgange for børn og inddrage forældrene i det arbejde.

I Viborg Kommune ønsker vi, at der opstilles mål for overgange mellem dagpleje og børnehus for at sikre, at alle børn får den bedst mulige overgang fra et dagtilbud til et andet. For at sikre at vigtig viden ikke går tabt i overgangene, har Viborg Kommune udviklet en fælles overgangsmodel og et fælles overgangsskema i forbindelse med TOPI.

Dagtilbuddets arbejde med overgange og sammenhæng

I Egeskovs Børnehus vil vi gøre vores bedste for at børn og forældre oplever en god sammenhæng i overgangen fra dagpleje/vuggestue til børnehave. Derfor afholder vi selvfølgelig overleveringssamtaler med forældre og den dagplejer, vuggestue eller børnehave, vi skal modtage børn fra. Det samme gør sig gældende når vi skal videregive børn til en anden børnehave eller til skolen.

De dagplejere der er i vores område kommer jævnlig på besøg i børnehaven, således at børnene allerede kender huset og legepladsen godt inden opstarten i børnehave.

I forhold til at skabe en god sammenhæng i skiftet mellem børnehave og skole, så har vi et godt samarbejde med Hald Ege Børnehus og ikke mindst med Hald Ege skole. Målet med samarbejdet er at skabe en rød tråd imellem børnehaver og skolen og det betyder at der sker planlægning og erfaringsudveksling på både ledelses og medarbejder niveau.

2.6 METODER OG AKTIVITETER I ARBEJDET MED OVERGANGE OG SAMMENHÆNG

Dagtilbuddets metoder og aktiviteter i arbejdet med overgange og sammenhæng

Vi afholder overleveringssamtale med forældre og dagpleje/vuggestue inden barnets skal starte hos os. Samtalen foregår oftest ved at pædagog fra vores børnehave kommer ud til samtale i dagplejehjemmet eller i vuggestuen.

I overgangen mellem børnehaven og skolen har vi følgende konkrete tiltag og aktiviteter:

- Overleveringssamtale med deltagelse af forældre, børnehave, skole og SFO (forår)
- Pædagog fra børnehaven deltager i første arrangement på skolen for de kommende skolebørn og forældrene (forår)
- 0. kl. lederne fra Hald Ege skole kommer på besøg i børnehaven en formiddag, for at få en oplevelse af hvilket læringsmiljø børnene kommer fra og trives i, når de starter i skolen. (maj-juni)
- De kommende skolebørn fra Hald Ege børnehus og Egeskovens Børnehus mødes flere gange i løbet af foråret til fælles aktiviteter.
- Storbørnsgruppen er på besøg i 0. kl. på Hald Ege skole og har også en eftermiddag i SFO'en (maj-juni).

Illustration 3

3 PRIORITERING, DOKUMENTATION OG EVALUERING AF ARBEJDET MED DE SEKS LÆREPLANSTEMAER

3.1 FAKTA OM INSTITUTIONEN

Dagtilbuddets beskrivelse:

Præsentation af Egeskovens børnehus

I Egeskovens børnehus har vi ca. 70 børn. Børnene kommer primært fra Hald Ege, Birgittelyst, Finderup, Ravnstrup, Dollerup, Almind og den sydlige del af Viborg by.

Vores børnegruppe er kendetegnet af at langt hovedparten af børnene er meget velfungerende socialt og kognitivt og viser en lyst til at være en del af børnehavens fællesskab.

Vores forældregruppe er engagerede og bakker op om de aktiviteter, der er i børnehaven.

Børnehaven ligger lige op ad den fredede egeskov og ved siden af fritids- og ungdomsklubben. Vi ligger i gåafstand til Hald Ege skole.

Skoven bruger vi som en vigtig del af det pædagogiske arbejde og vi bruger den året rundt. Der ligger et madpakkehus ca. 100 meter fra børnehaven og det bruger grupperne ofte, som base for aktiviteter og leg i naturen.

Vi har en legeplads rundt om børnehaven, som er indrettet med forskellige funktioner. Her kan man gynge, lege i sandkasse, grave i jord og lege med mudder, klatre, balancere, spille bold, kravle op på højen, rutche, kælke, gemme sig i mellem træerne, cykle, løbe, sidde og tegne, lave bål, finde insekter eller planter mv.

Vi indretter løbende om på vores lokaler, så de passer til de børnegrupper vi har i børnehaven og de interesser og aktiviteter der er aktuelle for det enkelte barn og gruppen. så derfor er der ikke så meget noget som er stationært i vores indretning.

Vi har p.t. indrettet os således, at vi bl.a. har områder til konstruktionslegetøj, legekøkken, maleværksted, læse/hyggehjørner, ribber, klatrevæg, klæde ud tøj mv.

3.2 PRIORITERING - LÆREPLANER

Alle læreplanstemaer har bidraget lige meget til børnenes udvikling

Kommentar:

I Egeskovens Børnehus arbejder vi oftest med projekter der rummer flere af læreplanstemaerne ad gangen.

Vi har dog et særligt fokus på Natur og Bevægelse i vores børnehave og derfor er læreplans-temaerne Krop og bevægelse & Natur og naturfænomener et vigtigt udgangspunkt for rigtig mange vores aktiviteter.

Desuden er læreplanstemaerne Alsidig personlig udvikling, Sociale kompetencer og Sproglig udvikling alle en vigtig og naturlig del af stort set alt hvad der foregår i løbet af dagligdagen i børnehaven.

3.3 VÆRKTØJER TIL DOKUMENTATION

I forbindelse med udarbejdelsen af læreplanerne er det angivet, at følgende værktøjer særligt benyttes til dokumentation af arbejdet med læreplanerne:

- Praksisfortællinger
- Foto
- Barnets log-bog
- Børneinterview

3.4 METODER TIL EVALUERING

I forbindelse med udarbejdelsen af læreplanerne er det angivet, at der er benyttet følgende metoder til at evaluere arbejdet med læreplanerne:

- TRAS
- ECERS
- SMTTE
- Balancebrættet (Grundlag for læring)
- Trasmo

3.5 DAGTILBUDETS ANVENDELSE AF EVALUERING TIL UDVIKLING AF DEN PÆDAGOGISKE PRAKSIS

I forbindelse med udarbejdelsen af læreplanerne er det angivet, hvordan evalueringer skal anvendes til udvikling af den pædagogiske praksis:

I Egeskovens Børnehus bruger vi vores ECERS evaluering til at udvælge 2-4 områder hvor vi gerne vi højne kvaliteten af vores pædagogiske praksis. Disse områder arbejder vi så særligt fokuseret med hver især i en tidsperiode på 2-3 mdr.

Derudover er der indlagt evalueringsmøder ca. 3 gange om året for de enkelte teams, hvor video, foto, praksisfortællinger og andet dokumentation bruges til at evaluere den seneste periode i forhold til børnegruppens fælles trivsel, kvaliteten af de pædagogiske aktiviteter, sprogindsatsen, Marte Meo mv.

Illustration 4

4 MÅLSÆTNINGER FOR DE ENKELTE LÆREPLANSTEMAER

4.1 ALSIDIG PERSONLIG UDVIKLING

SAMMENHÆNG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende fokus for jeres arbejde (sammenhæng) med alsidig personlig udvikling angivet:

I Egeskovs Børnehus vil vi gerne være med til at skabe børn der har egenskaber der gør at de kan begå sig i og bidrage til demokratiske processer. I samfundet i dag og fremover tror vi det er væsentligt at vi mennesker ved hvad vi selv står for og hviler i os selv, samtidig med at vi er klar til at begå os i en foranderlig verden, hvor udviklingen går utrolig stærk på mange områder.

Vi vil gøre børnene livsduelige og robuste. Det vil for os sige at, børnene kan håndtere uforudsete situationer og ændring af planer uden at miste grebet om hvem de selv er og at de kan agere hensigtsmæssigt når de støder på modstand og udfordringer gennem livet.

MÅLSÆTNING OG TEGN

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende overordnede mål for arbejdet med alsidig personlig udvikling angivet:

Dagtilbuddets overordnede mål:

Det pædagogiske personale skaber rammer for et inkluderende miljø hvor alle børn og forældre trives
Det pædagogiske personale skaber rammer der gør at det enkelte barn får mulighed for at opfatte sig selv som værende unikt, føle sig værdsat og anerkendt.

Det pædagogiske personale skaber rammer for at alle børn udvikler egen identitet med egne meninger og holdninger.

Det er ikke altid, vi som voksne kan se og forstå meningen med de initiativer, barnet tager. Men, vores udgangspunkt er, at barnet har en mening med de initiativer det tager og at det er os, som voksne, der skal finde ind til barnet og hjælpe det videre på en hensigtsmæssig måde.

Følgende tegn på læring hos børnene blev formuleret:

1. Tegn: Barnet er glad.
2. Tegn: Barnet har øjenkontakt i kommunikationen.
3. Tegn: Barnet tager initiativer til at være sammen med andre.
4. Tegn: Barnet kommer med forslag.
5. Tegn: Barnet afprøver idéer.
6. Tegn: Barnet modtages positivt af andre.
7. Tegn: Barnet er positiv overfor andre.

TILTAG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner blev følgende tiltag i arbejdet med alsidig personlig udvikling angivet:

1. Tiltag: Vi møder barnet positivt, ved at bruge barnets navn, smile, venlig stemmeføring, forståelse, lyttende, at vi har tid, vi går med på barnets idéer og vi siger ikke "nej" med mindre, at vi kan forklare og forsvare det.

2. Tiltag: Vi arbejder i mindre grupper 4 formiddage om ugen, hvor det enkelte barn kan være medbestemmende, afprøve sine idéer, eller være med til at se og afprøve andres idéer.
3. Tiltag: Vi arbejder med dokumentation, hvor billeder og fortællinger, som barnet er en del af, er synlige for både børn og voksne og barnet kan herigennem få følelsen af at være unik og værdsat.
4. Tiltag: Vi ser på barnet som en ressource og samtidig anerkender vi og følger de positive initiativer barnet tager.
5. Tiltag: Vi støtter børnene i at løse konflikter
6. Tiltag: Med øjenkontakt, smil og øvrigt kropssprog viser vi at vi er glade for at se barnet og forældrene
7. Tiltag: Vi taler om hvem der ikke er tilstede, så børnene oplever at alle har en plads i fællesskabet
8. Tiltag: Vi bruger TOPI til at sikre at alle børn er i trivsel psykisk, fysisk og mentalt.

4.2 SOCIALE KOMPETENCER

SAMMENHÆNG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende fokus for jeres arbejde (sammenhæng) med sociale kompetencer angivet:

Social kompetence udvikles i fællesskaber og gennem relationer til andre, f.eks. i venskaber, grupper og kultur. I samspillet mellem relationer og social kompetence indgår tre komponenter: empati, tilknytningsrelationer og sociale færdigheder.

Derfor har vi i Egeskovens Børnehus fokus på at skabe et rummeligt fællesskab med rammer der giver alle børn de bedste muligheder for at indgå på en værdig måde. Samtidig med at vi også understøtter udviklingen af sociale kompetencer hos det enkelte barn, således at barnet får styrket sine forudsætninger for at indgå i fællesskabet.

MÅLSÆTNING OG TEGN

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende overordnede mål for arbejdet med sociale kompetencer angivet:

Dagtilbuddets overordnede mål:

Det pædagogiske personale skaber rammer der giver børnene mulighed for at kunne afkode de andre børns signaler og have forståelse for forskellighed.

Det pædagogiske personale skaber rammer der giver børnene mulighed for udvikling og styrkelse af sociale kompetencer og indfølelse, så de bliver i stand til at indgå i sociale sammenhænge.

Det pædagogiske personale skaber rammer der giver børnene mulighed for at opleve at være en del af et fællesskab.

Følgende tegn på læring hos børnene blev formuleret:

1. Tegn: Barnet holder, når en anden siger f.eks. "stop" eller "Jeg vil ikke have, at du gør det ved mig!"
2. Tegn: Barnet tør spørge andre om de vil lege.
3. Tegn: Barnet kan tage "tur", " du må gerne låne dukken!"

4. Tegn: Barnet kan modtage og blive modtaget af andre med glæde.
5. Tegn: Barnet benævner sine følelser, "det er jeg bange for!"
6. Tegn: Barnet ser andres behov og eksempelvis hjælper andre børn, trøster en ven eller henter en voksen der kan hjælpe.
7. Tegn: Barnet har det sjovt, sammen med andre børn.
8. Tegn: Barnet kan opbygge og indgå i venskaber.
9. Tegn: Barnet kan sige til og fra, uden at bekymre sig om, hvad de andre mener.

TILTAG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner blev følgende tiltag i arbejdet med social kompetence angivet:

1. Tiltag: Vi arbejder i mindre grupper 4 formiddage om ugen, hvor nærvær, fordybelse og relationer er prioriteret særligt højt.
2. Tiltag: Når vi arbejder med at støtte udviklingen af de sociale kompetencer, bruger vi elementerne fra Marte Meo metoden.
3. Tiltag: I de små grupper kan vi støtte børnene i at skabe venskaber, at blive gode til at kommunikere med hinanden og støtte dem i at udvikle forståelse og respekt for hinanden. Vi arbejder ud fra, at de voksne er gode rollemodeller for børnene og ud fra et anerkendende børnesyn.
4. Tiltag: På de tidspunkter af dagen, hvor børnene ikke er i grupper, kan de frit vælge, hvem de vil lege med og hvor i vores hus de vil lege. Dette giver dem mulighed for at eksperimentere yderligere med at lege med andre.

4.3 SPROGLIG UDVIKLING

SAMMENHÆNG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende fokus for jeres arbejde (sammenhæng) med sproglig udvikling angivet:

Der er mange sprog som eksempelvis nonverbalt sprog, talesprog, skriftsprog, tegnsprog, kropssprog og billedsprog. Igennem disse sprog kan børnene dels udtrykke deres egne tanker og følelser, dels blive i stand til at forstå andres. Børnene udvikler og fastholder deres identitet og selvfølelse ved at udtrykke sig.

Nyere forskning viser at børns ordforråd og ordkendskab har stor betydning for hvordan de klare sig igennem hele uddannelsessystemet. Desuden er sproget en vigtig del af vores sociale fællesskaber og det er primært i relationen til andre at vi udvikles som mennesker. Derfor har vi stort fokus på i det daglige pædagogiske arbejde at sætte ord på egne og børnenes initiativer (jf. Marte Meo) og på at have en åbnende dialog med børnene, som ligger op til at børnene reflektere og får lejlighed for at bruge sproget mest muligt.

Vi tror på at vi ved at skabe et læringsmiljø der er sprogrigt, kan sikre at børnene får de bedste sproglige forudsætninger.

MÅLSÆTNING OG TEGN

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende overordnede mål for arbejdet med sproglig udvikling angivet:

Dagtilbuddets overordnede mål:

At børnene har mulighed for at udvikle kommunikation og sprog gennem hverdagens aktiviteter.

At understøtte de sproglige færdigheder gennem et inspirerende miljø, hvor børnene har mulighed for at kunne udtrykke sig på forskellige måder.

At børnene har mulighed for at stifte bekendtskab med det skrevne sprog, tal, former og symboler.

Følgende tegn på læring hos børnene blev formuleret:

1. Tegn: Børnene anvender sproget på en relevant og forståelig måde i hverdagens relationer med andre børn og det pædagogiske personale.
2. Tegn: Børnene bruger sproget, leger med ord, rim og remser og synger sange.
3. Tegn: Børnene indgår i dialog i strukturerede situationer, f.eks. samling og i projekter.
4. Tegn: Børnene leger med rim og remser og synger med på forskellige sange.
5. Tegn: Børnene er interesseret i at læse og kigge i bøger.
6. Tegn: Børnene forsøger at skrive eget navn og viser interesse for de tal og bogstaver, der er omkring dem.
7. Tegn: Børnene viser interesse for bogstavernes lyde.

TILTAG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner blev følgende tiltag i arbejdet med sproglig udvikling angivet:

1. Tiltag: Det pædagogiske personale sætter ord på egne handlinger og hverdagens aktiviteter.
2. Tiltag: Det pædagogiske personale bruger barnets sproglige kompetencer og fortolker og understøtter hvad barnet siger.
3. Tiltag: Det pædagogiske personale bruger understøttende sprogstrategier (Sprogpakken) i forbindelse med samtaler i hverdagen og barnet inddrages aktivt.
4. Tiltag: Det pædagogiske personale læser, synger og leger med sproget sammen med børnene.
5. Tiltag: Det pædagogiske personale giver barnet mulighed for at udtrykke sig sprogligt og kreativt, ved at male, tegne og spille teater.
6. Tiltag: At børnene har adgang til spil, bøger, tal og bokstaver i forskellige materialer og at barnet selv eksperimenterer med at skrive.
7. Tiltag: Det pædagogiske personale har fokus på det skrevne sprog, tal, former og symboler i dialogen med børnene.
8. Tiltag: At børnene har mulighed for at se bogstaver og tal i børnehavens miljø.

4.4 KROP OG BEVÆGELSE

SAMMENHÆNG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende fokus for jeres arbejde (sammenhæng) med krop og bevægelse angivet:

Barnet er sin krop og har sin krop, det er i verden gennem kroppen. Den udvikling og læring som finder sted blandt børn i dagtilbud er særlig synlig på det motoriske og bevægelsesmæssige område. Men kroppen er mere end et værktøj til at bevæge sig med. Kroppen er et stort sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer samt kommunikation.

I Egeskovens Børnehus oplever vi at der, i den verden børnene vokser op, er meget fokus på hovedet og mindre fokus på kroppen. Vi tror dog på det hele menneske og at vi præstere bedst, når der er en ligevægt i forholdet mellem udvikling af kognitive kompetencer og kroppens kompetencer. Så vi forsøger meget bevidst at inddrage motorik i mange af vores daglige aktiviteter

MÅLSÆTNING OG TEGN

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende overordnede mål for arbejdet med krop og bevægelse angivet:

Dagtilbuddets overordnede mål:

Vi vil give børnene mulighed for at udvikle deres motoriske færdigheder gennem aktiviteter og det fysiske miljø.

Vi vil give børnene mulighed for at stimulere deres udvikling af sanserne gennem leg og læring.

Vi vil give børnene mulighed for at kende deres krop og udvikle respekt for egen og andres kropslighed.

Alle børn skal udfordres motorisk hver dag.

Der er tænkt over indretningen af vores lokaler, således at børnene har god mulighed for at udfolde sig både fin og grovmotorisk inde såvel som ude.

Vi bruger skoven meget og giver på den måde børnene mulighed for at udvikle motoriske færdigheder ved at klatre i træer, klatre og ned af skrænter mv.

Vi tilpasser aktiviteterne efter børnenes alder og niveau.

Følgende tegn på læring hos børnene blev formuleret:

1. Tegn: Børnene deltager i de aktiviteter, der tilbydes.
2. Tegn: Børnene tør bruge deres krop, og at de er glade for at bevæge sig.
3. Tegn: Børnene udvikler sig motorisk ud fra nærmeste udviklingszone.
4. Tegn: Børnene bliver bevidste om kroppens sanser.
5. Tegn: Børnene bruger sanserne i deres udforskning af omverden.
6. Tegn: Børnene gradvist kan sætte ord på nogle af de oplevelser, deres sanser giver dem.
7. Tegn: Børnene mærker sig selv og giver udtryk for eks: jeg fryser eller jeg er sulten.
8. Tegn: Børnene lærer at sætte ord på følelser og aflæse hinandens kropssprog.

9. Tegn: Børnene bliver bevidste om deres egen krops styrke og grænser.

TILTAG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner blev følgende tiltag i arbejdet med krop og bevægelse angivet:

1. Tiltag: Vi vil arbejde på, at børnene udfordres til at udvikle deres grov og fin motoriske kompetencer ud fra nærmeste udviklingszone.
2. Tiltag: Vi vil tilbyde børnene varierede og mangfoldige udfordringer i det daglige miljø.
3. Tiltag: Det pædagogiske personale laver projekter i løbet af året, og giver børnene mulighed for at bruge deres sanser i forskellige miljøer.
4. Tiltag: Det pædagogiske personale sætter ord på sanseindtryk i hverdagen.
5. Tiltag: Det pædagogiske personale hjælper børnene med at mærke efter i sig selv eks. hvad har jeg lyst til? Skal jeg have jakke på ud?
6. Tiltag: Bruge Trasmo til at sikre at alle børn er nogenlunde motorisk alderssvarende
7. Tiltag: Vi laver aktiviteter der udfordre børnenes motoriske kunnen ud fra nærmeste udviklingszone.

4.5 NATUR OG NATURFÆNOMENER

SAMMENHÆNG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende fokus for jeres arbejde (sammenhæng) med natur og naturfænomener angivet:

Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kognitiv og en kropslig dimension. Naturfaglig dannelse for børn i dagtilbud handler om, at børnene får mangeartede naturoplevelser samt en interesse for og en viden om naturen. Hermed skabes grundlaget for børns forståelse af deres omverden og for en senere stillingtagen til eksempelvis miljøspørgsmål.

Vores børnehave ligger nærmest midt i skoven og derfor er det også naturligt for os at give alle børnene oplevelser i naturen og oplevelser af naturen, der gør at de har naturens mange facetter med i rygsækken i deres videre færd i livet. Vi vil så et frø!

MÅLSÆTNING OG TEGN

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende overordnede mål for arbejdet med natur og naturfænomener angivet:

Dagtilbuddets overordnede mål:

Det pædagogiske personale lærer børnene, at have respekt og forståelse for natur, klima og miljø.

Det pædagogiske personale giver børnene får mulighed for, at bruge naturens arena til, fordybelse, leg og fantasi.

Det pædagogiske personale giver børnene mulighed for forskellige sanseoplevelser i naturen, samtidig med de tilegner sig viden og får fingrene i naturen.

Det pædagogiske personale formår at understøtte og udvikle børnenes udforskende tilgang til naturen.

Følgende tegn på læring hos børnene blev formuleret:

1. Tegn: Børnene udviser respekt for miljø og naturen.
2. Tegn: Børnene undre sig over og bliver fortrolige med naturen.
3. Tegn: Børnene leger rollespille, viser glæder og kreativitet.
4. Tegn: Børnene er undersøgende, nysgerrige og stiller spørgsmål.
5. Tegn: Børnene fortæller hinanden om deres fælles oplevelser.
6. Tegn: Børnene bruger sanserne når de er i naturen.

TILTAG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner blev følgende tiltag i arbejdet med natur og naturfænomener angivet:

1. Tiltag: Vi laver projekter om klima og miljø.
2. Tiltag: Vi tager på forskellige ekskursioner.
3. Tiltag: Vi stiller krav hvor børnene udfordres og møder dem i deres nuværende udvikling
4. Tiltag: Vi går udenfor lågen mindst en gang og helst to-tre gange ugentligt.
5. Tiltag: Vi leger med børnene i naturen og udfordre deres sanser.
6. Tiltag: Vi laver skov/naturprojekter og følger børnenes initiativer.
7. Tiltag: Vi er udviklende i vores viden i forhold til barnets spor og initiativer.
8. Tiltag: Det pædagogiske personale har en udforskende tilgang til naturfænomener sammen med børnene

4.6 KULTURELLE UDTRYKSFORMER OG VÆRDIER

SAMMENHÆNG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende fokus for jeres arbejde (sammenhæng) med kulturelle udtryksformer og værdier angivet:

Kulturel viden er det ubevidste blik verden mødes med. Først i mødet med de andre og det anderledes, erkendes ens ståsted, rødder og udviklingsmuligheder. Børns blik er sensitivt og lystfyldt. Respekten for dette blik er forudsætning for at kunne inspirere og berige deres udvikling af kulturelle udtryksformer. Jo rigere udtryksformer, jo mere varieret bliver deres opfattelse af sig selv, andre og omgivelserne, som livet igennem skal bære og værdisætte deres personlige og sociale identitet.

MÅLSÆTNING OG TEGN

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende overordnede mål for arbejdet med kulturelle udtryksformer og værdier angivet:

Dagtilbuddets overordnede mål:

Det pædagogiske personale skaber rammerne for et æstetisk læringsmiljø, hvor børnene kan eksperimentere, være nysgerrige og opleve mange forskelligartede kreative og kulturelt betonede aktiviteter.

Det pædagogiske personale giver børnene mulighed for at få en bred kulturforståelse, gennem

forskellige udtryksformer og oplevelser.

Det pædagogiske personale skaber mulighed for at børnene får kendskab til forskellige former for kunstneriske udfoldelse (teater, sang, billedkunst mv).

Følgende tegn på læring hos børnene blev formuleret:

1. Tegn: Barnet viser accept af andre børn.
2. Tegn: Barnet fortæller til andre om traditioner.
3. Tegn: Barnet eksperimenterer med forskellige roller i leg og teater.
4. Tegn: Barnet gengiver normer og værdier i leg og teater.
5. Tegn: Vi kan høre på den viden, barnet har fået, når det fortæller.
6. Tegn: Barnet viser interesse for at eksperimentere i forskellige kreative værksteder.

TILTAG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner blev følgende tiltag i arbejdet med kulturelle udtryksformer og værdier angivet:

1. Tiltag: I de små grupper vi arbejder i, giver vi børnene mulighed for, at få et indblik i andre familiers baggrund gennem hjemmebesøg ved fødselsdage og ved at snakke om hvordan forskellige familier, religioner og kulturer har forskellige højtider og traditioner
2. Tiltag: Vi har traditioner i børnehaven, som børnene indgår i eksempelvis jul, sommerfest og fastelavn
3. Tiltag: Vi arbejder med børns medbestemmelse og medindflydelse, herigennem får børnene erfaringer med demokratiske processer.
4. Tiltag: Vi prioriterer projektarbejde højt, her får børnene mulighed for, at eksperimentere i forskellige kreative værksteder og de gør sig erfaringer med forskellige musikalske udtryksformer.
5. Tiltag: Alle børn kommer ind og ser en teaterforrestilling en gang om året
6. Tiltag: Vi fortæller eventyr og spiller teater for børnene og sammen med dem.

Illustration 5

5 ARBEJDET MED ET GODT BØRNEMILJØ SOM EN INTEGRERET DEL AF DET PÆDAGOGISKE ARBEJDE

5.1 ARBEJDET MED ET GODT BØRNEMILJØ

Under udarbejdelsen af pædagogiske læreplaner er arbejdet med børnemiljøet beskrevet med følgende ord:

I Egeskovens Børnehus forsøger vi hele tiden at tilpasse vores dagsstruktur, indretning, aktiviteter og pædagogiske indsats til de enkelte børns og den samlede børnegruppes behov og udviklingsniveauer.

For at få børnenes perspektiver på læringsmiljøet i vores børnehave, så laver vi ca en gang om året børneinterview omkring udpluk af vores pædagogiske praksis, aktiviteter og indretning. Så vi sikre at der er nogenlunde sammenhæng i vores forestillinger om børnenes perspektiver og så det de rent faktisk giver udtryk for.

Vi arbejder målrettet på at skabe børnefællesskaber for de store grupper børnene er en del af og i deres mindre spisegrupper og laver desuden nogle projekter i løbet af året hvor børnene deltager i aktiviteter på tværs af hele børnegruppen, således at børnene oplever at være en del af mange forskellige fællesskaber.

Det er også naturligt for os at alle voksne ser og hilser på barn og forældre. Med øjenkontakt, smil og øvrigt kropssprog viser de voksne at de er glade for at se barnet. Således at der skabes en godt grundlag for en tryk og udviklende relation mellem pædagogisk personale, børn og forældre.

I mange af vores aktiviteter giver vi os tid til også at følge børnenes initiativer og spor, da det er vigtigt for os at understøtte og udvikle børnenes initiativ lyst og nysgerrige tilgang til ny viden og erkendelser.

Vi har i det daglige stor fokus på den dialog der er ved måltiderne, hvor der er god mulighed for at en god dialog med nogle af de børn der måske ikke får sagt så meget til de større samlinger og aktiviteter.

I Egeskovens Børnehus har vi fokus på at have en legende tilgang til sproget, såvel det mundtlige og det skrevne, da vi tror på at det legende, sjove, skæve og lidt skøre element er en væsentlig understøttende faktor i børnene sprogtilegnelse.

Vi arbejder løbende med børns medbestemmelse og medindflydelse, herigennem får børnene erfaringer med demokratiske processer.

I indretningen af børnehaven sikre vi at der er tænkt å alle facetter af børnenes udfoldelsesmuligheder, så der er de rette materialer (bøger, kreative materialer mv. i børnehøjde.

Børnenes tegninger, malerier og øvrige kunstnerske udtryk er med til at udsmykke børnehaven, så børnene oplever at deres æstetiske udtryk også bliver taget alvorligt.

Børnehaven er desuden indrettet med kunst, udstoppede dyr og forskellige mærkelige loppefund der gerne skulle pirrer børnene nysgerrighed og øvrige sanser.

5.2 ARBEJDET MED BØRNEMILJØVURDERINGER

Under udarbejdelsen af pædagogiske læreplaner er anvendelsen af børnemiljøvurderinger til at skabe inkluderende læringsmiljøer beskrevet med følgende ord:

Den viden vi har fået fra børnene ved evaluering af de enkelte projekter og ved børneinterviews, bruger vi til at afstemme vores pædagogiske praksis, således at vi fortløbende justere efter det vi ser hos det enkelte barn og hele børnegruppen og det som børnene fortæller os.

6 AFSLUTNING

Læreplanen bliver revideret hver andet år og der ud over retter vi selvfølgelig løbende vores pædagogiske praksis, når vi støder på udfordringer der nødvendiggør nye initiativer og løsninger.

I Egeskovens Børnhus betragter vi læreplanen som vores fundament og ikke en facitliste. Derfor tager vi ikke nødvendigvis læreplanen frem inden hver ny aktivitet eller større projekt. Men vi er grundlæggende tro mod de mål, initiativer og hensigter vi har beskrevet i læreplanen og har selvfølgelig derfor også læreplanen i hånden flere gang igennem året for at sikre at vi også bevæger os nogenlunde indenfor den pædagogiske ramme vi har målsat.

Har læreplanen givet dig anledning til undren eller nysgerrighed, så er du selvfølgelig velkommen til at kontakte leder Toke Erslev på mail: ter@viborg.dk eller tlf 87871440.

Desuden kan ses mere på www.facebook.com/egeskovens eller www.viborg.dk

Hjernen&Hjertet

Hjernen&Hjertet er et IT-system, som Rambøll har udviklet til at understøtte arbejdet med udvikling og dokumentation af kvalitet i dagtilbud.

Systemet hedder "Hjernen&Hjertet", fordi det forener den logisk-rationelle "hjerneaktivitet" det er at måle og dokumentere kvalitet, med den "hjerteaktivitet", det er at levere kvalitet i samværet med vores fælles børn.

Hjernen&Hjertet samler oplysninger fra de pædagogiske læreplaner, oplysninger til pædagogisk tilsyn, "Dialogprofiler" til brug i forbindelse med forældresamtalerne og andre oplysninger om den pædagogiske kvalitet.

Oplysninger fra alle disse forskellige dokumentationsopgaver, suppleret med kommunale nøgletal gør det muligt gennem Hjernen&Hjertet at give alle et bedre overblik over kvaliteten i det pædagogiske arbejde.

Du kan læse mere om Hjernen&Hjertet på hjemmesiden: **www.hjernenhjertet.dk**